

ZPRÁVODAJ

UNIVERZITY PARDUBICE

◆ číslo 5, PROSINEC 1996 ◆

● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ● volby ●

VOLBA REKTORA

Akademický senát Univerzity Pardubice zvolil dne 7. listopadu 1996 v tajném hlasování kandidátem na funkci rektora Univerzity Pardubice pro období 1. února 1997 až 31. ledna 2000

prof. Ing. Oldřicha PYTELU, DrSc.

Prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. se narodil 25.12.1950. Po vystudování Vysoké školy chemicko-technologické v Pardubicích v roce 1974 byl přijat ke studiu řádné vědecké aspirantury, kterou ukončil obhajobou v roce 1979. V následujících letech působil nejdříve jako pracovník vědy a výzkumu a později jako odborný asistent na Katedře organické chemie VŠChT v Pardubicích. V roce 1990 se habilitoval v oboru organická chemie a o dva roky později obhájil v témže oboru titul doktora chemických věd. V roce 1996 byl pro obor organická chemie jmenován profesorem. Je autorem řady publikací v mezinárodních i domácích časopisech, několika skript, má vysoký počet vystoupení na konferencích. Je národním reprezentantem v jedné ze subkomisí Mezinárodní komise pro čistou a užitou chemii, členem dvou vědeckých rad a několika dalších odborných grémií. V samosprávných orgánech vysokých škol vykonává funkci proděkana Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice a funkci místopředsedy Ekonomické komise Rady vysokých škol ČR.

Kandidáti na funkci rektora: zleva - doc. Koudelka, prof. Lánský a prof. Pytela

*doc. Ing. Miroslav Ludwig, CSc.
předseda akademického senátu
Foto: Ing. Pavol Mazan*

Poznámka redakce:

Akademický senát schválil 28. listopadu 1996 do funkcí prorektorů doc. Ing. Jana Čapka, doc. Ing. Vladimíra Jandu, CSc. a doc. Ing. Miroslava Ludwiga, CSc.

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ: doc. Roudný děkanem

Foto: Archiv fakulty

18. října 1996 zvolil Akademický senát Fakulty ekonomicko-správní **Doc. Ing. Radim Roudného, CSc.** děkanem fakulty na nové funkční období říjen 1996 - říjen 1999.

Zvolený děkan poté předložil akademickému senátu návrh na obsazení funkcí proděkanů fakulty na nové funkční období. Senát předložené návrhy schválil.

Proděkany FES na nové funkční období jsou:

doc. RNDr. Ludmila Machačová, CSc.

- proděkanka pro pedagogickou činnost a studenty, prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.
- proděkan pro vnější vztahy, doc. Ing. Jan Čapek, CSc.
- proděkan pro vědu a rozvoj, doc. PhDr. Věra Poláčková, CSc.
- proděkanka pro výuku jazyků.

Doc. Ing. Radim Roudný, CSc. se narodil v roce 1935 v Pelhřimově. Vysokoškolského vzdělání dosáhl na Strojní fakultě VTA Brno, kterou absolvoval v roce 1958. Doc. Roudný má za sebou 38 let praxe výzkumného pracovníka a řídicího pracovníka v průmyslu. Z původního odborného

zaměření v oboru Dopravní a manipulační technika se později přeorientoval na oblast normalizace, certifikace, managementu, prognostiky, ekonomiky, licencí, zahraniční spolupráce a řízení technického rozvoje s řadou praktických výsledků v řešení krizových ekonomických situací. V poslední době se zabývá především managementem veřejné správy a krizovým managementem a otázkami jakosti. Je autorem 39 vědeckých a odborných publikací, tří vysokoškolských skript a jednoho vynálezu. V r. 1979 obhájil kandidátskou dizertační práci. Docentem je od r. 1990.

Na FES doc. Roudný přednáší předměty Personální management a Řízení technického rozvoje. Jako děkan FES v letech 1993 - 96 výraznou měrou přispěl k vybudování a koncepci rozvoje fakulty, zejména k získání akreditace FES pro pětileté magisterské studium a zakotvení fakulty v systému vysokých škol ekonomického zaměření v České republice i v mezinárodních strukturách.

(Podle Akademického listu 60. číslo, 3. prosince 1996)

● univerzita ● univerzita ● univerzita ● univerzita ● univerzita ● univerzita ● univerzita ●

KVALITA UNIVERZITY A JEJÍ HODNOCENÍ

Jako centra poznání by měly evropské univerzity zůstat institucí, která realizuje proces vzdělání a vědeckou činnost. V současné době vzniká reálná snaha o vytvoření sítě evropských univerzit. Univerzita se stává také partnerem veřejných autorit národních i místních. Stejný proces probíhá za účasti průmyslu a obchodu při přetváření evropských ekonomických struktur a vědeckých institucí.

Věda a výuka je dotována z daní poplatníků, takže by mělo být jasné, které priority jsou zaměřeny pro dlouhodobý rozvoj. Kvalita výzkumu závisí na kvalitě vědeckých pracovníků a tedy na kvalitě vzdělávací instituce, tj. kvalitě studijních programů a jejich tvůrců, tj. univerzitních pedagogů.

Z hlediska univerzit jsou mimořádně důležité projekty vzniku univerzitních sítí ve vlastní zemi, ale také spolupráce s univerzitami v evropských zemích. O výběru partnerů rozhodují nejen excelentní vědci, ale také kvalita univerzitní instituce ve všech oblastech tvůrčí činnosti.

Prvním stupněm je interní hodnocení, autoevaluace prováděná interně vybranými pracovníky univerzity. Instituce

předloží komisi akční plány, rozvojové aktivity, určuje procesy kritické pro strategii kvality, definuje cíle a hodnotu speciálních posláních, případně překážky. Pro management VŠ instituce je důležitým úkolem řízení úrovně kvality činností, která definuje strategii postupu zlepšování kvality: jakým směrem, jak dosáhnout cíle, jak překonat překážky, jaké by měly být aktivity rozvoje, jak využívat finanční prostředky.

Nástrojem řízení kvality je odpovědnost za provedení evaluace, která začíná vždy sebehodnocením, jeho mechanismem, stanovením postupu a cíle evaluace a její úloze ve strategii vzdělání a vědě, ale i v rozdělení nebo přerozdělení finančních prostředků.

Výsledky interní evaluace jsou podkladem auditu provedeného vlastními pracovníky ve formě písemné zprávy, který bude předán skupině profesionálních odborníků CRE a porovnáván s výsledkem autoevaluace. Stálý výbor CRE je konečnou instancí, která může být požádána o provedení profesionálního auditu.

*prof. Ing. Ladislav Kudláček, CSc.
rektor*

Vědecko-výzkumná činnost na Univerzitě Pardubice

Česká republika vstoupila do transformačního procesu celého vědního systému ještě před rozdělením našeho státu. Tento proces není v současné době dokončen a bude trvat ještě několik let, než dojde ke sjednocení názorů, týkajících se financování vědy, hodnocení jejích výsledků a vytýčení funkcí jednotlivých složek, podílejících se na výzkumné činnosti. Jedná se zejména o vědecké ústavy AV, vysoké školy a rezortní průmyslový výzkum. Další otázkou, která musí být v nejbližší době zodpovězena, je otázka zapojení české vědecko-výzkumné základny do evropských či celosvětových struktur.

Z cílů transformace lze uvést tyto dva zásadní:

- zvýšení mezinárodní prestiže české vědy
- zvýšení výkonnosti českého výzkumu a celkové posílení vědeckého potenciálu.

Mezinárodní prestiž české vědy je na dobré úrovni, což vyplývá i z mých zkušeností v průběhu let 1994-6, kdy proběhlo hodnocení všech ústavů Akademie věd České republiky. V porovnání jak s jednotlivými ústavu AV, tak i příbuznými fakultami jiných vysokých škol se domnívám, že Univerzita Pardubice patří k těm vysokých školám u nás, kde úroveň výsledků vědecké práce je srovnatelná, mnohdy i vyšší, než je standardní průměr ve vyspělých evropských zemích. Úkoly pro příští vedení Univerzity Pardubice spočívají v tom, že bude třeba jednak posílit vědeckou základnu a jednak minimálně udržet, či spíše zvyšovat kvalitu vědecké práce na všech třech fakultách.

Hlavní problém, před kterým stojí celá vědecko-výzkumná základna, a to nejen v České republice, ale i v celosvětovém měřítku, je problém týkající se transferu výsledků výzkumu. Na jedné straně stojí věda jako producent a na straně druhé odběratel, či přímo uživatel výsledků výzkumu.

S tímto problémem bezprostředně souvisí i způsoby financování, zejména financování ze státních prostředků.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, vědomo si zaostávání vědecko-výzkumné základny na vysokých školách, zaměřilo svoji pozornost v uplynulých dvou letech na zlepšení podmínek pro rozvoj vědy a vypsalo několik podpůrných projektů, jejichž cílem je zlepšit úroveň vědecké práce na vysokých školách tak, aby byla srovnatelná nejen s našimi ústavy Akademie věd, ale aby dosáhla srovnání i s evropskou úrovní. Z těchto projektů je třeba jmenovat především akce INSTRUMENT a INFRA, které pomohly některým vysokým školám dosáhnout ve vybavenosti dobrý evropský standard. Současně nastartovaný program "Posílení výzkumu na vysokých školách", zacílený až do roku 2000, má za cíl vytvoření výzkumných pracovišť či laboratoří s konkrétním perspektivním výzkumným programem, který přiláká mladé, nadané a schopné budoucí vědecké pracovníky. Předpokládá se, že úspěšné výzkumné týmy vytvoří zárodky výzkumných pracovišť vysokých škol s perspektivou jejich začlenění do organizační struktury příslušné vysoké školy.

*Zasedání vědecké rady: zleva - prof. Churáček,
prof. Kudláček a prof. Kaloč
Foto: Ing. Pavol Mazan*

Dalšími, vědu a výzkum podporujícími subjekty, jsou grantové agentury, a to jak mimorezortní, představované Grantovou agenturou České republiky, tak i rezortní, zahrnující v sobě grantovou agenturu Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství a Ministerstva dopravy a konečně i Fond rozvoje vysokých škol, i když posledně jmenovaný fond má cíle daleko širší, než pouze podporovat vědecko-výzkumnou činnost na vysokých školách. Vlastní zkušenosti ukazují, a jsou podpořeny i názory vedoucích pracovníků z grantové agentury, že rozříštění ve financování výzkumných projektů je neefektivní, a to především proto, že ty projekty, které neprojdou výběrovým řízením v GA ČR, jsou podávány na jiných GA. Dokonce se vyskytují i případy, kdy jeden projekt je v pozměněném názvu a s jiným řešitelem (členem řešitelského týmu), podán opět, přičemž text projektu zůstává nezměněn, včetně finančních požadavků. Může se tedy stát a s velkou pravděpodobností se tak děje, že v případě udělení grantu z jedné i druhé grantové agentury

je vykazována spotřeba finančních prostředků ve dvojnásobné výši. (Kopie faktur se okopírují, odměny řešitelům se vyplácí dvakrát, k závěrečné oponentuře jsou zváni jiní oponenti a i v CEPu je evidován stejný projekt pod dvojným názvem a různými odpovědnými řešiteli).

Jediný způsob, jak by těmto podvodům bylo možno čelit, je buď sjednocení grantových agentur pod jednu centrální, anebo zpřísnit a standardizovat výběrová řízení podle stejných regulí tak, aby podmínky získání grantu byly u všech GA stejné. K tomuto závěru dospěla i Vědecká rada Univerzity Pardubice na svém zasedání dne 24. října 1996.

Další důvod vedoucí k průhlednosti grantového systému u nás je ten, že rezortní grantové agentury (jejich řídicí složky) odmítají pustit mezi řešitele, přicházející s novými pohledy na řešenou problematiku. Rezortní grantové agentury vypisují témata, která jsou navrhována a současně i řešena kolektivem navrhovatelů, řešitelů a oponentů navzájem.

Jiným pohledem z hlediska financování vědy v České republice je způsob hodnocení kvality vědecké práce. Je bez jakékoli diskuse přijímán názor, že podporu si zaslouží ti vědečtí pracovníci, jejichž výsledky vědecké práce jsou na evropské či světové úrovni. Přírodovědné a lékařské obory nemají v současné době zásadní problémy s tímto hodnocením. Jsou vypracovány a všeobecně přijímány scientometrické zásady hodnocení vědeckých pracovníků, některé z nich třeba i s dílčími výhradami, avšak tyto zásady uplatňuje jak Akademické hodnotitelské gremium při hodnocení všech ústavů Akademie věd, (které v tomto roce bude ukončeno), tak i oborová akreditační komise pro přírodovědné a chemicko-technologické fakulty. Jelikož jsem měl možnost pracovat v obou těchto institucích, mohu konstatovat, že tento způsob hodnocení byl všemi hodnocenými ústavu, fakultami i jednotlivými vědeckými pracovníky akceptován. Nejsem však přesvědčen, že by se stejným přístupem postupovaly při udělování grantů některé rezortní grantové agentury. Rovněž hodnocení výsledků tvůrčí práce v technických oborech nemá všeobecně uznávané zásady a liší se obor od oboru. Nicméně zůstává tento úkol na pracovnících příslušného oboru samých. Oni musí navrhnout a vytýčit kritéria, podle nichž budou postupovat při hodnocení tvůrčí práce ve svém oboru. S tímto problémem se potýkáme i na naší univerzitě. Zatímco na Fakultě chemicko-technologické jsou scientometrická kritéria u většiny pracovníků přijímána bez podstatných výhrad, na Dopravní fakultě Jana Pernera nelze kritéria scientometrie beze zbytku použít. Naše, ale i zahraniční odborné dopravní časopisy nejsou evidovány v scientobázi (např. nenaleznou se zde v evidenci publikace tak významných odborníků jako Freibauer, prof. Rus, prof. Tesař aj.). Na Fakultě ekonomicko-správní a na Ústavu jazyků a humanitních studií je možno vycházet při hodnocení vědecké práce ze scientometrických údajů, specificky zaměřených na tyto obory v duchu hodnocení aplikovaných na Vysoké škole ekonomické a Filosofické fakultě UK v Praze. Při finančním ohodnocení trůrčí činnosti jednotlivých fakult či vysokých škol vycházelo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v uplynulých letech z několika údajů, které

však nepřímým způsobem hodnotí výsledky vědecké činnosti na jednotlivých fakultách. Těmito kritérii byly údaje, týkající se počtu doktorandů studujících na příslušné fakultě a počty udělených grantů. Obojí zajisté obráží spíše kvantitu tvůrčí práce na té které fakultě, avšak neříká nic o její kvalitě. Změnu v tomto hodnocení se již po řadu let pokouší zavést i Rada vysokých škol. Jde zejména o to, aby se všeobecně přijímaný scientometrický systém aplikoval tam, kde je všeobecně přijímán, to jest v přírodovědných a lékařských oborech. Do této kategorie patří i tvorba všech učebnic a monografických děl, které byly v posledních dvaceti letech učiteli příslušné fakulty sepsány a vydány. Tyto všechny údaje mohou jednoznačně ukázat na tvůrčí potenciál té které školy, avšak nejsou dosud akceptovány ani Radou vysokých škol, ani Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

V širších souvislostech a pohledu na vědní politiku našeho státu je možno zaznamenat velké tlaky a zároveň i chuť provést internacionalizaci výzkumu. Vyplývá to i z všeobecně přijímaného názoru, že věda je jen jedna a nezáleží na tom, kde se pěstuje. Věda byla vždy mezinárodní, a to nejen co do výsledků, ale i pokud jde o vzájemnou spolupráci vědců z celého světa. Vědecké práce publikované v mezinárodních časopisech jsou potvrzením těchto názorů a stanovisek.

Chce-li Česká republika obstát v mezinárodní soutěži, musí se v daleko širší míře sama podílet na mezinárodní spolupráci a upevňovat svoji pozici na tomto poli. V uplynulých dvou letech jsem měl možnost na toto téma hovořit s mnoha předními zahraničními vědeckými osobnostmi, které byly členy hodnotitelských komisí šesti ústavů AV a jedné společné laboratoře v oboru chemických věd. Všichni beze zbytku hodnotili naši chemickou vědu jako vyspělou, schopnou mezinárodní soutěže a v celém světě uznávanou. Toto uznání nejen potěší, ale současně i zavazuje. Svět a věda v něm se neustále vyvíjí. Věda přichází stále s novými a novými podněty a myšlenkami. Nemůžeme si ani na okamžik dovolit stagnaci a sebeuspokojení, nýbrž musíme tuto světovou soutěž ve vědě přijímat i za svou. K tomu nám v dnešní době může pomoci i Evropský program spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje, nazvaný EUREKA. Eureka vznikla v roce 1985 za účelem zvýšení výkonnosti evropského průmyslu. Jeho cílem bylo a do dnešního dne stále je podporovat spolupráci mezi průmyslovými podniky, výzkumnými ústavami a vysokými školami. Výstupem této činnosti spolupráce mají být progresivní technologie, špičkové výrobky a služby, schopné prosadit se na mezinárodním trhu. Evropský sekretariát Eureky sídlí v Bruselu a je napojen na národní sekretariáty členských zemí. Náš český sekretariát funguje pod patronací MŠMT ČR a náš národní koordinátor poskytuje veškeré poradenské a konzultační služby, spojené s účastí českých partnerů na projektech Eureky. Zájemci se dozvědí, jak postupovat a které podmínky je nutno splnit v případě zájmu o zapojení se do některého z již probíhajících projektů, anebo o možnosti a podmínkách podání vlastního projektu.

Jestliže nyní uvedu hlavní směry zaměření projektů (informační technologie, životní prostředí, nové materiály, bio-

technologie a technologie se zaměřením na zdravotnictví, robotiku a automatizaci výroby, dopravu, energetiku a laserové aplikace), ukazuje se, že naše univerzita by mohla využít nejméně pěti z devíti uvedených oborů, kde by mohla uplatnit své dosavadní výsledky a zkušenosti.

Dovoluji si proto vyzvat zástupce těchto oborů, aby zkoumali možnost mezinárodní spolupráce prostřednictvím programu Eureka. Novými materiály se zabývají katedry obecné a anorganické chemie spolu se Společnou laboratoří chemie pevných látek Univerzity Pardubice a AV ČR, dále katedra polymerů a obě katedry technologické. V životním prostředí s jeho ochranou a kontrolou mají zkušenosti katedry ochrany životního prostředí a analytické chemie. Budoucí Univerzitní ekologické centrum, v rámci něhož bude kromě dvou výše zmíněných kateder spolupracovat i Dopravní fakulta Jana Pernera, má dobré předpoklady uspět v mezinárodní konkurenci a zapojit se do programu Eureka. Zbývající problematika, týkající se automatizace výroby, je předmětem zájmu katedry řízení procesů a výpočetní techniky.

Dopravní problematikou se zabývají v širokém rozsahu katedry dopravní fakulty a není bez zajímavosti, že katedra dopravních prostředků dosahuje významných výsledků v konstrukci kolejových vozidel. Ale i ostatní katedry významně přispívají rozvoji dopravy. Katedra informatiky v dopravě řeší rozsáhlý projekt Simulované modely v dopravě, katedra managementu otázky palleconizace, katedra dopravní mechaniky spolehlivost mobilních strojů, diagnostiky vozidel, katedra technologie a řízení otázky racionalizace, optimalizace a ekologie městské hromadné dopravy, katedra dopravní infrastruktury řeší problematiku spolehlivosti dopravních staveb, zejména mostů. Zapojení Dopravní fakulty Jana Pernera do výzkumných aktivit programu Eureka by bylo pro naši univerzitu významným přínosem.

Určitým důkazem vzájemného respektu a uznání je spolupráce vysokých škol s ústavem Akademie věd. Vysoké školy a Akademie věd mají mnoho společného a jejich vzájemná spolupráce posiluje obě strany, ale především posiluje vědeckou práci jako takovou.

A jelikož všichni dobře víme, že bez vědecké tvůrčí činnosti se neobejde žádná vysoká škola, je tato spolupráce pro vysoké školy životně důležitá. Naše univerzita se může prostřednictvím chemicko-technologické fakulty pochlubit úspěchy dosaženými v uplynulých třech letech. Na prvním místě je třeba zmínit se o Společné laboratoři Univerzity Pardubice a Akademie věd ČR. Společná laboratoř byla v letošním roce podrobena v rámci hodnocení všech ústavů AV náročné prověrce, jež se týkala nejen výsledků dosažených ve vědecké oblasti, ale i ekonomiky laboratoře, věkové skladby pracovníků, míry spolupráce s univerzitou v oblasti pedagogické činnosti a v neposlední řadě i výchovy studentů v rámci postgraduálního studia. I když není dosud oficiální stanovisko schváleno AHG, mohu zde konstatovat, že Společná laboratoř se umístila mezi všemi ústavami chemického zaměření na jednom z předních míst.

Rovněž spolupráce jednotlivých kateder s ústavem AV dosáhla v posledních letech značné šíře. Pracovníci Ústavu fyzikální chemie J.H., Ústavu analytické chemie a Fyzio-

logického ústavu se podílejí na přednáškách a seminářích čtyř studijních oborů. Řada profesorů univerzity byla členy hodnotitelských komisí v rámci hodnocení ústavů AV, jsme zastoupeni i v nejvyšším orgánu AV, který je představován sněmem, a máme zastoupení i v Grantové agentuře AV. Máme rovněž zastoupení v Komisi pro spolupráci České republiky s národní vědeckou nadací Spojených států severoamerických, která byla ustavena v tomto roce jako společná komise Akademie věd ČR a ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jejímž cílem je podpora vědecké spolupráci a umožnění výměny pracovníků. Univerzita Pardubice má též zástupce v grantové agentuře České republiky, kteří se zapojili do práce v oborové a podoborových komisích.

Nastartování programu spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu (analogického s projektem Eureka) se v současné době zabývá v oboru chemických věd i Učená společnost České republiky, v níž máme rovněž svého zástupce. Schůzka členů Učené společnosti, Akademie věd a vysokých škol s představiteli výrobních podniků, sdružených v Chemapol group nastartovala perspektivní spolupráci mezi vědeckými pracovníky a vývojovými pracovníky chemického průmyslu s cílem převedení některých výsledků vědy k průmyslové realizaci.

Jedním z důkazů, že Univerzita Pardubice přikládá vědecko-výzkumné činnosti velký význam, nešetří výdaji a vyvíjí značné úsilí na podporu vědy, je možno doložit vzrůstajícím trendem publikační činnosti.

Závěrem je možno konstatovat, že podmínky vědecké práce se v posledních letech podstatně zlepšily a dosahované výsledky jsou zárukou, že i v budoucnu bude na Univerzitě Pardubice vědecká práce ceněna a její vzestupný trend se udrží.

Všichni akademičtí funkcionáři univerzity i fakult jsou toho názoru, že bez kvalitní vědecké práce nemůže být ani univerzita hodnocena jako kvalitní vysokoškolská instituce a že prestižní otázka bude nabývat v budoucnu stále většího

a většího významu. Univerzita bez hodnotných a mezinárodně uznávaných výsledků vědecké práce nemůže být univerzitou v pravém smyslu slova, ale bude spíše zafixována v podvědmí veřejnosti jako vyšší odborné učiliště.

Jaké by tyto závěry mohly mít dopad na budoucí rozvoj univerzity a na její finanční ohodnocení z hlediska výsledků její vědecko-výzkumné činnosti není třeba zdůrazňovat.

Závod s časem musí naše univerzita bezpodmínečně vyhrát, poněvadž základy úspěšné tvůrčí činnosti byly položeny již v minulých letech a bude záležet na novém vedení univerzity, aby i v budoucnu byla tvůrčí činnost intenzivně podporována a i finančně hodnocena. Jen tak můžeme k vědecké práci přitáhnout mladé, nadané a schopné pracovníky, kteří převezmou štafetu úspěšné tvůrčí práce i v budoucnu. Roky 2003-2006 budou z hlediska dalšího rozvoje a existence naší univerzity rozhodující, neboť to bude období, ve kterém se bude rozhodovat o nové výstavbě chemických pavilonů a o dotvoření univerzitního kampusu na Stavařově. Je tedy třeba, aby právě v těchto letech bylo dosahováno ve všech parametrech evropského nadprůměru, či alespoň průměru. Jen tak bude moci UPa obstát v konkurenci velkého počtu u nás v letech 1993-5 se zrodilých vysokých škol. K tomuto cíli by nám mohla napomoci připravovaná externí evaluace za přítomnosti zahraničních expertů, kteří by tvořili jádro hodnotitelské komise. Dalšími členy by potom byli přední pracovníci AV ČR a rezortních výzkumných ústavů, přičemž z důvodů maximální objektivnosti by do hodnotitelské komise nebyli nominováni vysokoškolské pracovníci.

Perspektivy tvůrčí činnosti na Univerzitě Pardubice jsou jasně formulovány a nyní záleží na tom, aby nové vedení UPa přistupovalo k těmto otázkám velmi zodpovědně s vědomím toho, že věda a výzkum na vysoké škole jsou nedílnou součástí vysokoškolské výchovy, bez níž vysoká škola ztrácí své opodstatnění býti nazývána vysokým učením.

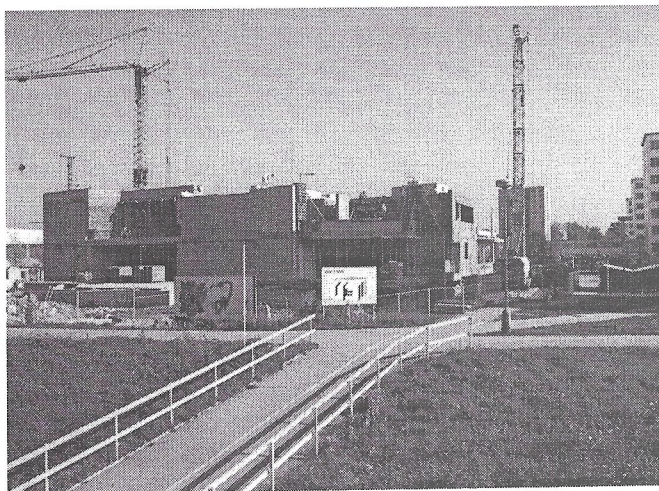
*prof. Ing. Jaroslav Churáček, DrSc.
prorektor pro vědeckou činnost a vnější vztahy*

Informace o stěžejních otázkách programu rozvoje Univerzity Pardubice

Podle rozhodnutí MŠMT ČR byl ve spolupráci vedení Univerzity Pardubice s jednotlivými fakultami a Ústavem jazyků a humanitních studií vypracován Program rozvoje Univerzity Pardubice, který na základě zhodnocení současného stavu shrnuje záměry rozvoje univerzity do roku 2006. Program respektuje platný Generel výstavby univerzity, Investiční rozvojový program a Územní plán města Pardubic. Legislativně je rovněž podepřen dokumentem o koncepci postupu státní správy a samosprávy ve školství ve městě Pardubice pro léta 1995-1998, která byla schválena usnesením č. 554 Rady města Pardubic v lednu 1996. I v tomto materiálu je vyjádřena podpora města k vytvoření uceleného univerzitního kampusu na pravém břehu Labe (Polabiny, Stavařov, Cihelna).

Město Pardubice se k rozvoji univerzity od samých začátků stavělo velmi pozitivně. Rezervovalo ve svém územním plánu pozemky pro rozvoj univerzitního kampusu a podílelo se finančně na nákladech soutěže na vypracování základní architektonické studie. V letošním roce zastupitelstvo města Pardubic poskytlo významný podíl v částce 31 mil. Kč (1/3 nákladů) na výstavbu víceúčelové posluchárny (400 míst) pro přednášky univerzity a kulturně společenské akce univerzity a občanů města Pardubic. Výstavba tohoto sálu, plánovaná v letech 1998-9, navazující na již realizovanou budovu Univerzitní knihovny, podstatnou měrou pomůže řešit stávající svízelnou situaci univerzity ve velkokapacitních učebnách.

Prostorové problémy, které v současné době mají všechny útvary UPa, mohou být velmi efektivně řešeny získáním a adaptací dalších objektů na Stavařově. Za tím účelem již dlouhodobě probíhají jednání pod patronací města a účasti zainteresovaných složek a lze očekávat příznivé vyřešení tohoto dislokačního problému při respektování optimální varianty řešení celého komplexu otázek regionálního, středního a vysokého školství v Pardubicích a okolí.

Mezi důležité investiční akce patří výstavba nové knihovny
Foto: Ing. Radan Duchoň, FOKUS

Dominantu tvořícího se univerzitního kampusu v Polabinách tvoří 15-ti podlažní budova čp. 84, ve které v současné době sídlí FES, ÚJHS, část DFJP a Společná laboratoř Univerzity Pardubice a Akademie věd České republiky. Tento objekt byl v roce 1991 úplatně převeden za 81 mil. Kč z vlastnictví VChZ Synthesia, a.s. do vlastnictví státu v užívání Univerzity Pardubice. Lze konstatovat, že likvidace dlužné částky za zmíněný objekt je již podstatnou měrou vyřešena, což bylo velmi oceněno a bylo veřejně poděkováno na zasedání Vědecké rady univerzity generálnímu řediteli VChZ Synthesia, a.s. Ing. Valouškovi.

Závěrečná etapa vzniku kampusu předpokládá výstavbu pavilonu Fakulty chemicko-technologické. Je zřejmé, že realizace tohoto projektu, který je již věcně akceptován na MŠMT ČR, je záležitostí dlouhodobou a natolik investičně náročnou, že je nezbytné hledat optimální, časovou i prostorovou variantu dislokace pracovišť FChT s přihlédnutím na dlouhodobé i pokračující využívání stávajících objektů. Novou výstavbou pavilonu FChT bude také řešena závislost na obci, které Univerzita Pardubice hradí ročně za pronájem ploch 2,3 mil. Kč. Povinnost pronájmu ze zákona je zaručena do roku 2001. Optimální variantu řešení objektu FChT již hledá ustavená komise, která mimo jiné zohledňuje základní zájmy fakulty, t.j. rozvoj nových studijních oborů, z nichž nutno jmenovat Univerzitní ekologické centrum, představující mezioborové pracoviště ochrany životního prostředí a obory zajišťované a budované v rámci katedry biologických a biochemických věd. Rozvoj uvedených oborů nutno považovat za klíčový z hlediska celé univerzity, jelikož např. na problémech životního prostředí se již dnes výzkumně podílí Dopravní fakulta Jana Pernera konkrétně v rámci připravovaného oboru Eko-

logické aspekty liniových staveb. Fakulta ekonomicko-správní prostřednictvím katedry ekonomiky a managementu zajišťuje obor Ekonomika a management chemického a potravinářského průmyslu v inženýrském průmyslu a Řízení a ekonomika podniku ve studiu doktorandském. Výzkumná činnost této fakulty je mimo jiné také orientována na problematiku ochrany krajiny a sociologie měst a venkova.

Vnímáme-li výše uvedené činnosti jednotlivých fakult, je zřejmé, že na Univerzitě Pardubice jsou již dnes vytvořeny dobré předpoklady pro integrující spolupráci fakult a že tato tendence by měla být promítnuta důsledně do závěrečných podob dislokačního procesu.

V rámci univerzity je z rozvojového hlediska nezbytné pečlivě sledovat a podporovat plánovaný rozvoj Ústavu jazyků a humanitních studií, který je dočasně začleněn na Fakultě ekonomicko-správní. V podstatě však má ústav charakter čtvrté fakulty, což je zavazující pro konečný rozvojový cíl - vznik Fakulty humanitních studií, jejíž základní orientace bude směřovat jednak k humanizaci technických oborů, jednak k přípravě a vzdělávání učitelů ve víceoborovém pojetí. Tohoto cíle by mělo být dosaženo nejpozději do roku 2006 akreditací Fakulty humanitních studií.

Zvláštní pozornost v procesu rozvoje Univerzity Pardubice je nutno věnovat DFJP, která se stále nachází v provizorním postavení především tím, že převážná část sídlí ve výškové budově 901, která je výhledově určena pro FES a ÚJHS. Jelikož, i přes pozitivní tendence v úsilí o získávání objektů v centru zamýšleného univerzitního kampusu na Stavařově, není doposud problém žádoucích prostorů vyřešen, vypracovala fakulta podklady pro eventuelní investiční výstavbu nových objektů. Z porovnání obou alternativ vyplývá jednoznačný závěr. Zatímco náklady u alternativy dislokace fakulty do existujících budov na Stavařově představují jednotky mil. Kč, investiční výstavba by si vyžádala v současných cenových relacích o dva řády větší náklady.

Z tohoto důvodu nabývají na významu a perspektivnosti existující dislokovaná pracoviště v České Třebové, ve Starém Hradišti a v Praze. Pracoviště v České Třebové je koncipováno jako technická základna pro specializované technické obory dopravních prostředků a představuje významné vědecko-výzkumné pracoviště. Dislokované pracoviště v Praze je vzdělávacím a informačním centrem fakulty s výhodou bezprostředního napojení na informační centra a organizace České republiky a bezesporu bude mít stále větší celouniverzitní význam.

K zabezpečení moderního způsobu komunikace a řízení univerzity probíhá v současné době řízení týkající se rekonstrukce telefonní a počítačové sítě. Kromě stavebního záměru podala Univerzita Pardubice několik návrhů v rámci rozvojových programů INFRA a TEN-34. Realizací tohoto záměru v letech 1996-1997 předpokládá univerzita kvalitativní skok v této oblasti jak pro pedagogický, vědecký, tak i pro řídicí proces.

Žádoucí rovnovážný rozvoj univerzity nezbytně vyžaduje řešení všeobecných sociálních aspektů, mezi které nesporně náleží problém ubytování klíčových pedagogů, doktorandů

a studentů. Přes snahu města Pardubice poskytnout pedagogům bytové jednotky je situace natolik závažná, že v rozvojových plánech nutno uvažovat o vhodné formě získání ubytovacích kapacit v rámci stávajících objektů. Těmito objekty jsou panelové domy na Stavařově, které jsou doposud zčásti využívány k hospodářské činnosti. Jmenované objekty však tvoří především rezervu univerzity pro žádoucí rozšíření kapacity kolejí. Předpokladem je získání finančních prostředků pro údržbu a nezbytné adaptace. Podle odhadu Správy kolejí a menzy je do roku 2006 nutno vynaložit cca 50 mil. Kč na realizaci nejnужnějších prací.

Otázka inovace ubytovacích prostorů studentů (4 panelové objekty staršího typu) je zásadním rozvojovým problémem univerzity. Získání dalších ubytovacích kapacit studentů není motivováno jen snahou udržet vysoké procento ubytování, ale také snahou po odstranění ne příliš vhodného současného stavu, kdy původní kapacita lůžek (1.186) byla ve stejných prostorách zvýšena cca o 22%. Navíc se v prostorách studentských kolejí nachází řada studoven, které jsou užívány k trvalé výuce. Zcela chybějí společenské prostory.

Je zřejmé, že finanční prostředky pro uspokojivé řešení tohoto závažného problému v reálném čase bude nutno, vedle prostředků ze státního rozpočtu, získat vlastními ekonomickými aktivitami, eventuálně pozměněným usměrněním skladby výdajů Univerzity Pardubice.

Univerzita ve funkčním období dosavadního rektora prof. Ing. L. Kudláčka, CSc. prodělala významný rozvoj, což se samozřejmě projevilo i v oblasti finanční. V roce 1990 byly náklady školy cca 60 mil. Kč. O čtyři roky později tyto náklady stouply více jak 4krát. Krácení rozpočtu na rok 1996 o 5%, které nutno pokládat za velmi nesystémové, velmi ztížilo finanční hospodaření školy. Přesto však lze v současném období očekávat pozitivní hospodářský výsledek. V této skutečnosti lze spatřovat nejen naději, ale i důkaz toho, že současné vedení univerzity i v situaci intenzivního rozvoje všech fakult předává novému vedení univerzitu v takovém stavu, že stanovený plán rozvoje může být v principu reálně naplňován.

*prof. Ing. Rudolf Kaloč, CSc.
prorektor pro rozvoj*

● návštěva ● návštěva ● návštěva ● návštěva ● návštěva ● návštěva ● návštěva ● návštěva ●

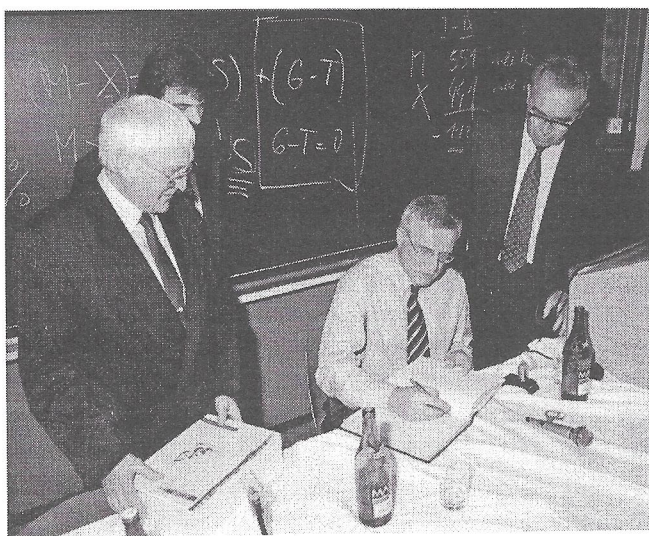

Foto: Ing. Radan Duchoň, FOKUS

PREMIÉR NA UNIVERZITĚ

12. listopadu navštívil Univerzitu Pardubice poprvé v její historii předseda vlády České republiky pan Václav Klaus. V průběhu své krátké návštěvy se v hlavní aule univerzity setkal se studenty a pracovníky školy, v přednášce názorně vysvětlil (jak je z hustě popsané tabule patrné) vztah mezi příjmovou a výdajovou stránkou rozpočtu, dále zodpověděl zvědavé dotazy, podepsal se do pamětní knihy a jako upomínku na svou návštěvu "perníkové univerzity" dostal perníkovou knihu.

● fakulty ● DFJP ● fakulty ● DFJP ● fakulty ● DFJP ● fakulty ● DFJP ● fakulty ●

Seminář o dopravně logistických centrech

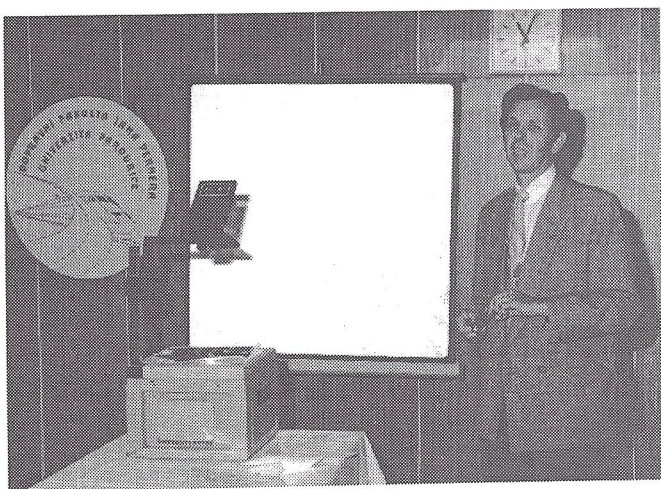
V posledním období uspořádala Dopravní fakulta Jana Pernera několik odborných akcí. Patřil mezi ně seminář o dopravně logistických centrech.

Seminář se uskutečnil 30. 8. 1996 v rámci regionálních dnů dopravy v Pardubicích. Jeho účelem bylo podat odborné i širší veřejnosti nové poznatky o progresivních technologiích v nákladní dopravě. Seminář, na němž se mj. zúčastnil také rektor Univerzity Pardubice prof. Ing. Ladislav Kudláček, CSc., prezident Nadace Jana Pernera prof. Ing. Milan Lánský, DrSc., čelní představitelé Českých drah a jiných dopravních organizací, měl příznivý ohlas.

Příspěvek o dopravně logistických centrech přednesl doc. Ing. Vlastislav Mojžíš, CSc. Mj. v něm uvedl:

Manipulace se zbožím a jeho přemísťování v řetězci výrobce - spotřebitel představuje řadu činností a služeb, projevujících se v technologických, organizačních, ekonomických, celospolečenských aj. aspektech. Rostou požadavky zákazníků na komplexnost služeb, na jakost přepravy, zejména na dobu dodání, spolehlivost a pravidelnost přepravy, neporušenost zboží, přepravu z domu do domu, u vybraných druhů v režimu just in time (JIT).

Rozsah přepravy se zvětšuje se stále rostoucí specializací v dokončovacích fázích v průmyslu a také s postupující koncentrací klíčových činností v oblasti obchodu. Prognózy předpokládají v období příštích patnácti až dvaceti let nárůst v nákladní dopravě o 40%, v některých relacích však až o 400% (východní Evropa). Silniční doprava má vzrůst do r. 2010 dvojnásobně, pokud se nedosáhne úspěchu ve stimulaci a změně v rozdělení dopravních oborů např. formou internalizace externích nákladů. Pro porovnání: podíl silniční nákladní dopravy na celkové přepravě zboží v patnácti zemích Evropské unie vzrostl od roku 1970 z 48,6% na 70,8%, zatímco podíl železnice se snížil z 31,7% na 15,4%.

Doc. Mojžíš při prezentaci dopravně logistického centra
Foto: Ing. Radan Duchoň, FOKUS

Doprava, především silniční, negativně působí na životní prostředí a ohrožuje tak zdraví člověka. I v konkurenčním prostředí přepravního trhu je nutné především s ohledem na životní prostředí zvýraznit a postupně uplatnit přednosti jednotlivých dopravních oborů.

Tyto okolnosti vyžadují přehodnocení role dopravy v řetězci výrobce - spotřebitel, směřující k přirozenému zhodnocení jejího významu v širším logistickém kontextu. Předpokládá se další vyčleňování logistických funkcí z průmyslu a obchodu na dopravu. Doprava je pro tento účel považována za nejvýhodnější. Potvrzuje to i IV. rámcový program výzkumu a vývoje technologií Evropské unie v části Doprava. Integrované přepravní systémy jsou uvažovány jako významná součást logistických činností. Základem integrovaných přepravních systémů jsou dopravně logistická centra (DLC). Hlavní oblastí zájmu je jakost DLC a síť integrovaných přeprav, které je spojují.

DLC je uzel alespoň se dvěma druhy dopravy, v němž se zabezpečují komplexní služby, tj. přepravní, překládkové, skladovací, manipulační, třídící, kompletační, expediční, spediční, obchodní, finanční, celní, pojišťovací, informační, servisní, sociální a další služby. Soustřeďuje se tak maximum služeb v jednom místě.

Smyslem DLC je hlavně zvýšit jakost a efektivnost přepravy a služeb a organizovanost toků zboží. Pro rozvoj integrovaných přepravních systémů je právě jakost služeb DLC rozhodující. Hlavní snahou v péči o zákazníka je, aby byl

pokud možno z "jedné ruky" obslužen celý řetězec: přeprava od zákazníka do DLC, převzetí na sklad, zajištění manipulace se zbožím (kompletační či dělení zásilek, paletizace aj.), přeprava mezi DLC v přímých jednoskupinových nebo víceskupinových vlacích, případné manipulace se zbožím v DLC určení, rozvoz zboží k zákazníkovi ve výhodných dodacích lhůtách a ve vhodném čase (JIT).

U zahraniční přepravy k tomu přísluší také zajištění celního řízení, zaplacení cel a daní za zákazníka aj.

DLC tedy podstatným způsobem rozšiřuje funkci dosavadního překládkového zboží mezi různými druhy dopravy a zmenšuje podíl živé práce. Ve srovnání s klasickým zasílatelstvím přináší DLC zákazníkovi vyšší efektivnost, spočívající mj. v minimalizaci nákladů vyvolaných stavem zásob v distribučním řetězci.

DLC jsou také východiskem ze současné, většinou chaotické dopravní obsluhy měst nákladní dopravou. Městské komunikace jsou přeplněny často neefektivním transportem a přímé zásobování města těžkými silničními vozidly se stává pro jeho obyvatele neúnosné. Intravilán je žádoucí zásobovat menšími automobily či elektromobily zbožím, které prošlo manipulací (překládkou či skladem) v DLC. To už je ale podproblém spadající do City logistiky.

DLC, jichž jsou v západní Evropě desítky, mění charakter a funkci dopravy v hospodářství. Jako konkrétní příklady DLC v zahraničí lze uvést alespoň dva.

DLC v Bruselu už existuje 10 let, spolupracuje v něm přes 40 firem a představuje investiční projekt, který se počítá na stovky mil. DEM. O zkušenosti centra se zajímá celý svět, včetně rozvojových zemí, např. i Čína.

DLC v přístavu v Regensburgu slouží pro účely regionálního hospodářství. Předpokládá se, že v budoucnosti se stane přístav Regensburg podstatnou částí nového plánovaného centra pro nákladní přepravu o rozloze asi 370 ha, včetně systému železniční dopravy.

Česká republika má tradičně významné postavení v mezinárodním tranzitu zboží. S očekávaným přijetím do EU lze předpokládat, že tranzit zboží ještě vzroste. Tento stav by bylo žádoucí umocnit vybudováním systému DLC ve středu Evropy.

Přirozeným lokalitami DLC jsou velké hospodářské aglomerace, dávající předpoklady pro dostatečnou koncentraci zátěžových proudů k tvorbě přímých jedno- či víceskupinových vlaků mezi DLC a soustředění všech návazných služeb. V podmínkách ČR lze rámcově uvažovat cca s šesti, sedmi DLC. Důležitým aspektem pro alokaci jsou mezinárodní hlediska, jakož i legislativní souvislosti výstavby DLC (např. zajištění územní ochrany ploch potenciálních DLC, možnosti státní podpory vzniku DLC, právní forma zřizovatele DLC, podmínky celní správy apod.)

Kritéria pro konkrétní umístění DLC v aglomeraci jsou hlavně:

- napojení na silniční a železniční infrastrukturu,
- výkonnost dopravních cest,
- vzdálenost intravilánu města od DLC,
- vzdálenost zákazníků a jejich časová dostupnost,
- vzdálenost letiště a přístavu,

- majetkově právní vztahy k pozemkům, velikost ploch a možnost dalšího rozšiřování DLC,
- vliv na životní prostředí,
- jiné okolnosti, např. existence svobodného celního pásma.

Hlavní části DLC jsou dopravní infrastruktura, sklady, překladiště a oblast služeb. Dispoziční uspořádání DLC závisí zejména na materiálových tocích, skladbě zboží, zaústění dopravních cest, na použité technologii obsluhy apod.

Ve východních Čechách se nachází významná průmyslová koncentrace (Hradec Králové, Pardubice, Chrudim) se značným potenciálem pracovních sil. Je proto reálné předpokládat zde vznik DLC a situovat ho do Pardubic. Je pro to řada argumentů.

Pardubice (100 tis. obyvatel), nacházející se v geografickém středu České republiky, jsou významným dopravním uzlem. Prochází jimi dva železniční koridory (Berlín - Praha - Pardubice - Brno - Vídeň, Budapešť a Norimberk - Praha - Pardubice - Ostrava - Varšava, Kyjev). Kolem r. 2000 budou Pardubice napojeny ve vzdálenosti cca 15 km na dálniční síť (D11 a R 35). Pardubické letiště má mezinárodní statut. Přímo v Pardubicích je Svobodné bezcelní pásmo. V blízké budoucnosti se jeví poměrně reálné splavit Labe až do Pardubic a vybudovat zde přístavní průmyslovou zónu, předpokládanou územním plánem.

S vědomím těchto faktů byla koncem roku 1994 především z podnětu města Pardubic založena akciová společnost s názvem Přístav Pardubice. Akcionáře tvoří dvacet dva firem z Čech a Moravy a také Město Pardubice a Město Přelouč. Hlavním cílem akciové společnosti byla na počátku realizace pardubického říčního přístavu, jeho provozování a poskytování s tím souvisejících služeb. Velkou předností této přístavní lokality, situované mezi Labe, hlavní železniční trať Praha - Česká Třebová, letiště a dálniční přivaděč, je skutečnost, že územní plán celý prostor řeší a vymezuje,

a to až na plochu 135 ha. Je zde z územního hlediska umožněn rozvoj srovnatelný např. s německým vnitrozemským přístavem Norimberk.

Z marketingových studií nezávisle provedených a.s. Přístav Pardubice v r. 1995 a DRS Praha v r. 1996 vyplývá, že Pardubicemi ročně procházejí miliony tun zboží. Logickým závěrem výše popsanych ale i dalších faktů je, že koncentrace zboží, využití průniku všech druhů dopravy a komplexní nabídka služeb v této lokalitě přinese profit všem dopravcům, jejich zákazníkům a efektivitu exportně-imporních relací.

Akciová společnost Přístav Pardubice, mající dnes vlastnický vztah ke klíčovým pozemkům přístavní průmyslové zóny jako základu možného DLC, by se mohla stát obchodním základem DLC, pokud zde bude k jeho vytvoření dobrá vůle. Původní cíl, orientovaný hlavně na vodní dopravu, by se tak rozšířil na dimenze DLC.

Z výše uvedených hledisek vyplývá, že Pardubice mají velmi dobré předpoklady pro vznik DLC.

Problematikou DLC se zabývalo kolokvium za účasti ministra dopravy ČR a dalších osobností, pořádané Dopravní fakultou Jana Pernera letos v dubnu. K aktivní podpoře rozvoje DLC byl při DFJP následně ustaven stálý výbor pro DLC (SV DLC), složený ze zástupců veřejné správy, dopravců, speditérů, projektových a obchodních organizací a z vysokých škol. Jednou z úloh SV DLC je aktivně prosazovat rozvoj DLC a projednat s příslušnými institucemi zadání projektu DLC. Návrh zadání projektu SV DLC už zpracoval. Cílem projektu je definovat podmínky a vypracovat metodiku pro vytváření DLC v ČR včetně konkretizace navrženého postupu v pilotním projektu např. DLC Pardubice.

*doc. Ing. Vlastislav Mojžíš, CSc.
proděkan Dopravní fakulty Jana Pernera*

Studentská vědecká odborná činnost na Dopravní fakultě Jana Pernera

V pondělí 14. října 1996 se konal II. ročník SVOČ na Dopravní fakultě Jana Pernera. Do květnové uzávěrky se přihlásilo šest studentů s celkem čtyřmi závěrečnými pracemi. Protože se nenalezl vhodný předprázdninový termín, uskutečnila se obhajoba prací ve výše uvedeném dnu.

Všechny práce byly posouzeny recenzenty a byly po obsahové stránce hodnoceny kladně.

Vlastní obhajoba byla veřejná, auditorium představovalo cca dvacet pozorných posluchačů - spolužáků. Celé organizace, včetně moderování soutěže se úspěšně zhostila Mgr. Volková.

Porota tvořená děkanem fakulty prof. Ing. H. Šertlerem, DrSc., doc. Jandou, doc. Šotkem a doc. Vonkou, měla poměrně obtížnou úlohu. Hodnotila nejen obsahovou stránku prací, ale i vystoupení jednotlivých posluchačů i reakci na položené dotazy. Všechny práce měly po obsahové i formální stránce dobrou úroveň a zabývaly se podobnou

problematikou. To bylo způsobeno i tím, že odborným vedoucím u všech prací byl Ing. Josef Volek, CSc. z katedry technologie a řízení dopravy.

Odborná porota určila následující pořadí:

1. místo - Pecha A., Pospíšil I.: Editor sítí
2. místo - Čtvrtečková S.: Problém obchodního cestujícího - Váša P.: Alokační úlohy
3. místo - Teplý M., Fejfar P.: Alokační dep na dopravní síti

Děkan dopravní fakulty prof. Šertler vyhlásil výsledky a v krátkém závěrečném slově zdůraznil, že je ke škodě věci, že celá akce SVOČ jako forma samostatné tvůrčí vědecké činnosti se setkává u studentů s tak malou odezvou. Rovněž oznámil, že příslibené peněžní odměny budou předány soutěžícím studentům z fondu Nadace Jana Pernera na prosincovém zasedání Vědecké rady Dopravní fakulty Jana Pernera.

*doc. Ing. Jaroslav Vonka, CSc.
Dopravní fakulta Jana Pernera*

Kolokvium o vysokorychlostních železnicích

Dne 8. 10. 1996 uspořádala Dopravní fakulta Jana Pernera společně s Výzkumným ústavem železničním v Praze a Nadací Jana Pernera v tomto roce již druhé kolokvium s mezinárodní účastí z cyklu Železniční vysokorychlostní systém v Evropě (II. ŽELVRS '96), tentokrát na téma Ekonomické aspekty budování a provozu vysokorychlostních tratí. Kolokvia se zúčastnily odborníci ze SRN a Francie, kde jsou vysokorychlostní systémy již úspěšně provozovány, dále z Maďarska, Slovenska a naši specialisté na tuto problematiku.

Na kolokviu odeznělo sedm následujících příspěvků:

1. Hodnocení ekonomické efektivity projektů vysokorychlostních tratí (Ing. Jaroslav Žemlička, SUDOP Hradec Králové),
2. Možnosti optimálního využití vysokorychlostních tratí (Ing. Jiří Novák, Ministerstvo hospodářství ČR),
3. Trasování vysokorychlostních tratí v ČR (Ing. Jan Vítek, Ministerstvo dopravy ČR),
4. Předpoklady k ekonomickému zpracování ekonomických aspektů při výstavbě a provozu železničních tratí (univ. prof. Dr. Ing. Eberhard Hohnecker, vedoucí katedry železniční dopravy Institutu silnic a železnic, Univerzita Karlsruhe),
5. Ekonomické aspekty výstavby a provozu vysokorychlostních tratí (Ing. Maurice Kopecky, hlavní inženýr Francouzských státních železnic, Paříž),
6. Rychlá kolejová doprava z hledisek technických a dopravně ekonomických (Dr. Ing. Rudolf Bremeier, ministerský rada, vedoucí odboru Centra Německých drah, Frankfurt am Main),
7. Příklady vztahů mezi atraktivností kolejové dopravy a ekonomickou úspěšností (Ing. Tamas Vincze, ředitel Výzkumného a zkušebního ústavu Maďarských drah, Budapešť).

Účastníci se na závěr živé a podnětné diskuse shodli, že kolokvium bylo úspěšné zejména pro naše specialisty k získání bezprostředních poznatků a zkušeností od odborníků ze zemí, kde se už vysokorychlostní tratě provozují (pozor, nejde o naše koridory) a dále na tom, že je potřebné uspořádat v příštím roce III. kolokvium na téma "Dopravní prognózování ve vazbě na vysokorychlostní tratě". Opět v Pardubicích na Dopravní fakultě Jana Pernera.

*doc. Ing. Vlastislav Mojžíš, CSc.
organizační garant kolokvia*

Distanční studium na Dopravní fakultě Jana Pernera

V souladu se svým posláním vychovává DFJP UPa odborníky pro dopravu v bakalářském, inženýrském a doktorském studiu. Kromě řádného prezenčního studia nabízí zájemcům o vzdělání i formu dálkového studia, při kterém posluchači nepřerušují zaměstnání a doplňují své vědomosti paralelně se svým působením v praxi. Skutečnost, že o toto studium je zájem, dokumentují čísla přihlašovanců, případně přijatých studentů, která tvoří téměř třetinu celkového počtu studentů. V roce 1994 - 157 studentů, 1995 - 194 studentů, 1996 - 302 studentů t.j. přes 25 % z celkového počtu studentů. Rozvojové záměry fakulty předpokládají, že tento poměr se řádově udrží i v budoucnu.

Rostoucí zájem o studium, zejména dálkové, je možné v nových podmínkách uspokojit pouze využitím i nových forem výuky. Není možné dále vychovávat budoucí odborníky v dopravě dosavadním způsobem výuky, využíváním učebních pomůcek i přístupem pedagogů který v podstatě kopíruje formy a metody denního studia, aniž jsou respektována specifika, odlišující je od klasických výukových procesů. Mechanickým přenášením těchto metod se zvyšují nároky na práci studentů bez odpovídajícího účinku v oblasti výsledku vzdělávacího procesu.

Nově zaváděný pojem t.zv. distančního studia se objevuje jako výsledek dlouholetých snah po zdůraznění individuálního přístupu ke vzdělání, umožňující uspokojení vzdělávacích potřeb i pro ty kategorie zájemců o vysokoškolské vzdělání, kteří z mnoha důvodů nemohou nebo nechtějí absolvovat své studium prezenční formou. Jeho zavedení je spojeno s důkladnou přípravou a to jak pedagogů, tak zejména učebních pomůcek. Zvláštní význam má přitom použití speciálně upravených výukových textů (v současné době cca 90% z používaných výukových medií).

Pro zpracování programu zavedení distančního studia na Dopravní fakultě Jana Pernera byl v roce 1996 společně s Nadací Jana Pernera přijat interní projekt "Zavedení distančního studia na Dopravní fakultě Jana Pernera", jehož cílem bylo vytvořit vstupní podmínky pro zavedení této formy vzdělávání v podmínkách dopravních studijních oborů i poskytovaných dalších úrovních vzdělávání.

První etapa projektu, řešená v roce 1996, byla zaměřena především na analýzu možností uplatnění distančního studia v podmínkách prvních dvou ročníků dálkového studia a na zpracování zásad pro přípravu písemných materiálů pro studenty. K seznámení s problémy, které zavádění distančního studia uskutečnila Nadace Jana Pernera seminář

pro všechny pracovníky Univerzity Pardubice, na kterém vystoupili představitelé z České republiky (přednáší odborníci z Infirmačního centra distančního studia VUT Brno) i ze zahraničí (Prof. Shott z Open University z Oxfordu). Přednesené příspěvky i následná diskuze účastníků semináře potvrdily skutečnost, že přechod z klasického dálkového studia na distanční formu není možné uskutečnit v kratším časovém horizontu než v průběhu tří až pěti let, a to zejména po překlenutí ne příliš vstřícného přístupu pedagogů k tomuto způsobu výuky a po vytvoření potřebných organizačně administrativních a odborných podmínek, vytvářejících zázemí pro tento druh studia.

Přes uvedené obtíže spojené se zavedením distančního studia má DFJP snahu poskytnout zájemcům o studium i tuto formu vzdělávání ve všech oborech a úrovních. Očekává, že se touto cestou zvýší i zájem posluchačů o doposud opomíjené studijní obory, zejména technického zaměření. Přínosem pro další práce by bylo i přijetí projektu "Inovace studijních programů pro obory dopravní techniky a technologie" (řešitel prof. Ing. Milan Lánský, DrSc.), který je navrhován na řešení v roce 1997 v rámci Fondu rozvoje

vysokých škol. Cílem tohoto projektu je především navrhnout novou strukturu studijních programů v oboru dopravní techniky a technologie, umožňující vytvoření modulové skladby studijních plánů, dále zpracování odpovídajících výukových médií, organizace studia a především navržení kritérií pro hodnocení pedagogů, jejichž hodinové úvazky řádné výuky jsou nahrazovány změnou jejich funkcí na poradce a konzultanty posluchačů.

Distanční studium jako efektivní forma výuky představuje ve svém důsledku výrazné ekonomické i psychologické efekty jak pro poskytovatele vzdělávacího procesu, tak i pro jeho příjemce. Tím, že se jedná o zcela nový přístup vztahů pedagoga a studenta, je jeho uplatnění spojeno s řadou zábran, ale také s objektivním nedostatkem potřebných disponibilních zdrojů. Přesto se zkvalitnění výuky a celého vzdělávacího systému bez využití této formy studia neobejde a bude pro jeho zavedení nutné spojit všechny síly a prostředky.

*Ing. Milena Foglarová,
vedoucí Vzdělávacího a informačního pracoviště
Dopravní fakulty Jana Pernera*

● fakulty ● FES ● fakulty ● FES ● fakulty ● FES ● fakulty ● FES ● fakulty ● FES ●

Zahraniční vědecko-pedagogická spolupráce na FES

Přestože je Fakulta ekonomicko-správní relativně mladá fakulta, začala se tři roky po svém založení orientovat i na spolupráci se zahraničními vědecko-pedagogickými pracovišti. V roce 1994 získala možnost zúčastnit se bohužel již dobíhajícího programu TEMPUS JEP 3611 "Multimedia for high education". Spolupracující zahraniční organizace: Vysoká škola dopravy a spojů, Žilina, Technical University of Sofia, Bulharsko; University of Genova, Itálie; Genova Recherche, Itálie; University of Twente a University of Utrecht, Holandsko. Z finančních prostředků tohoto programu (kromě mobility pracovníků univerzity) a z rozvojového grantu FRVŠ 0549 byla na fakultě vybudována multimediální učebna spolu s vývojovým pracovištěm na vývoj a výrobu multimedií na CD ROM. Tento program skončil v roce 1995, ve kterém se fakultě podařilo získat dva vědecko-výzkumné projekty COPERNICUS. Projekty COPERNICUS na rozdíl od programu TEMPUS podává zahraniční vědecko-výzkumná organizace, která je koordinátorem a kontraktorem projektu. Fakulta je zapojena do řešení projektu COPERNICUS WELL-GIS CP 94432 "West - East Link Laboratories Geographical Information Systems". Projekt je zaměřen na celoevropskou výměnu zkušeností z činností GIS laboratoří prostřednictvím jak mezinárodní sítě INTERNET, tak i mobility pracovníků. Výsledky jsou prezentovány na mezinárodních konferencích (pracovníci fakulty 2 přednesné příspěvky na Evropském kongresu GIS Den Haag 1995; Barcelona 1996 a 1 přijatý, Vídeň 1997) a ve zprávách. Projekt končí v červnu 1997. Druhý projekt COPERNICUS Q-REC CIPA CT 94-0213 Technologies for High Quality Recycling of Cars" zahájen 1995 konec července 1996 řešila fakulta ve spolupráci s Dopravní fakultou Jan Pernera, Vysokou školou pedagogickou HK, ČSAO Moravany, PIAP Varšava, ZZN Vyškov (oba posledně jme-

novaní partneři jsou z Polska), HSC Velká Británie, kde koordinátorem je ATB Brémy, SRN. Projekt řešil komplexní problematiku recyklace starých aut, Univerzita Pardubice informační systém, dopravní logistiku a část ekonomie. Projekt byl vyhodnocen jako jeden z nejlépe řešených projektů COPERNICUS a bude pokračovat od r. 1997 do r. 1999 jako COPERNICUS Q-REC IMPLEMENTATION PL 964300. Fakulta letos na podzim získala v tvrdé konkurenci projekt TEMPUS JEP 11572-96 "Information Systems in Public Administration pro roky 1996 - 1999". **Fakulta je jak hlavním koordinátorem, tak i kontraktorem projektu.** Jako spolupracující partneři jsou zapojeny následující organizace:

z ČR Fakulta řízení a informační technologie VŠP HK, Ministerstvo pro regionální rozvoj, Hospodářská komora Pardubice a zástupci soukromého sektoru firmy ORTEX HK a Lumáre HK;

ze zahraničí: University of Huddersfield UK; University of Granada, Spain; New University of Lisboa, Portugal; Amsterdam School of Business, The Netherland.

Ve dnech 14 - 15. 10. 1996 proběhl na fakultě initial meeting se všemi zástupci, kde byl upřesněn postup projektu na školní rok 1996/1997.

Poznámka: projekty TEMPUS jsou posuzovány a schvalovány na dvou úrovních, a sice jak na národní, tak i na evropské a v obou kolech musí obstát.

Z tohoto krátkého výčtu je zřejmé, že na fakultě jsou vytvořeny podmínky pro rozsáhlou mezinárodní činnost jak na poli vědecko-výzkumném, tak i pedagogickém.

*doc. Ing. Jan Čapek, CSc.
proděkan Fakulty ekonomicko-správní*

Dohoda o spolupráci mezi ekonomicko-správní fakultou a Východočeským muzeem Pardubice

Ekonomicko-správní fakulta Univerzity Pardubice, zastoupená děkanem doc. Ing. Radimem Roudným, CSc., a Východočeské muzeum v Pardubicích, zastoupené ředitelem PhDr. Františkem Šebkem, uzavřely 23. října 1996 Dohodu o spolupráci. Její obsah je výsledkem jednání mezi vedoucími funkcionáři obou institucí a má zaručit rozvíjení oboustranně prospěšných kontaktů v krátkodobém i delším časovém horizontu. Při své realizaci předpokládá jak aktivní účast pracovníků, tak v případě vysokoškolského pracoviště ještě studentů.

Z konkrétních závěrů uvádíme nejzávažnější:

- 1) Fakulta společně s muzeem vytvoří informační produkt, popularizující Pardubice a region (příroda, historie a památky, současnost), jenž bude prezentován v síti Internetu v anglické verzi.
- 2) Fakulta s muzeem budou usilovat o vytvoření CD ROM o Pardubicích (respektive o regionu Pardubicka) s tím, že by se tento produkt nabídl do hromadné výroby a distribuční sítě. Ke zpracování tohoto záměru bude zpracován samostatný projekt, do jehož realizace se zčásti zapojí také studenti fakulty.
- 3) Fakulta připraví technickou realizaci CD ROM pro expozice muzea na pardubickém zámku (v provedení hypertextu nebo multimediální prezentace). V průběhu roku 1997 se uvažuje o vytvoření tohoto produktu pro expozici českého autorského skla 20. století a pro expozici sbírky zbraní, v roce 1998 pro přírodovědnou expozici, v dalších letech pro expozici archeologie, numismatiky a historickou expozici.
- 4) Muzeum zajistí podle požadavků partnerské fakulty (eventuálně i dalších) pro posluchače i další zájemce přednášku o historii, tradicích a současnosti Pardubic, rovněž tak exkurzi po městské památkové rezervaci s prohlídkou zámku. Muzeum dále poskytne fakultě bezplatně reprezentační prostory zámku, využitelné ke slavnostním a společenským příležitostem. Ve vztahu k posluchačům bude muzeum vypisovat témata studentských prací, v nichž bude kladen důraz na zpracování dat do mapových podkladů a jejich digitalizaci.

*PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Fakulta ekonomicko-správní*

● fakulty ● FCHT ● fakulty ● FCHT ● fakulty ● FCHT ● fakulty ● FCHT ● fakulty ● FCHT ●

Společný projekt pardubické univerzity a nemocnice

V pátek 27. září na děkanátu Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice byla podepsána dohoda o zřízení výukové základny katedry biologických a biochemických věd FChT a oddělení klinické biochemie nemocnice Pardubice (OKB). Ke zřízení společného pracoviště vedla fakultu potřeba dalšího rozvoje výuky biochemických věd, a to především z praktických hledisek, zatímco nemocnice si od projektu slibuje přístup k nejnovějším teoretickým poznatkům v biochemicko-diagnostické oblasti.

Na základě dohody, kterou podepsali za nemocnici její ředitel MUDr. Jan Feřtek a za fakultu děkan prof. Ing. Jaromír Šňupárek, DrSc., se pracovníci OKB budou podílet na výuce studentů oboru klinická biochemie, studentům bude v laboratořích OKB umožněna prázdninová praxe a realizace diplomových a bakalářských prací. Na druhé straně získají pracovníci nemocnice přístup k informačním zdrojům univerzity a bude jim k dispozici speciální měřicí technika katedry biologických a biochemických věd.

Garanty smlouvy, která by vešla v platnost 1. října tohoto roku, jsou za nemocnici primář oddělení klinické biochemie PharmDr. Jiří Skalický a za fakultu vedoucí katedry biologických a biochemických věd doc. MVDr. Jaroslava Mazurová, CSc.

*Ing. Pavol Mazan
rektorát*

*Děkan prof. Šňupárek a ředitel MuDr. Feřtek při podpisu smlouvy
Foto: Ing. Pavol Mazan*

● konference ● konference ● konference ● konference ● konference ● konference ●

KOLORISTICKÁ KONFERENCE

Ve dnech 15. - 17. října se v Kongresové hale univerzity konala 28. celostátní koloristická konference, kterou letos společně uspořádaly Spolek textilních chemiků a koloristů v Pardubicích, Univerzita Pardubice, Ostacolor a.s. Pardubice - Rybitví a Výzkumný ústav textilního zušlechťování INOTEX ve Dvoře Králové nad Labem. Konference se zúčastnilo přes 180 textilních odborníků ze sedmi zemí, kteří vyslechli 21 přednášek českých i zahraničních specialistů.

Odborný program mj. zahrnoval referáty z výzkumných pracovišť a vysokých škol zabývající se novými technologickými aplikacemi barviv, povrchovou úpravou textílií, vztahem textilního tisku a ekologie, situací ve světové tex-

tilní výrobě a novými expertními systémy. Na odborný program navázala výstava novinek v laboratorní technice a odborné literatuře a četné konzultace a obchodní jednání.

Lze konstatovat, že všechny přednášky se setkaly s velice živým ohlasem odborné veřejnosti, byla sjednána celá řada obchodních kontraktů a k celkově vysoké úrovni přispěla také společenská část konference. O úspěchu konference svědčí velké množství předběžných přihlášek k účasti na příští rok.

*Ing. Vladimír Kočvara
jednatel Svazu textilních chemiků a koloristů*

● studenti ● AIESEC ● studenti ● AIESEC ● studenti ● AIESEC ● studenti ● AIESEC ● studenti ●

EUROBUS - Dny EU v PARDUBICÍCH

16. - 17. 12. 1996

AIESEC Pardubice chce napomoci rozšíření povědomí o EU a příležitostech, které by integrace ČR do evropských kultur znamenala, prostřednictvím originálního mobilního informačního centra a paralelních konferencí.

EUROBUS

Londýnský doubledecker v barvách Evropské unie, vybavený jak prostředky moderních telekomunikačních technologií, tak tradičními dokumentačními materiály, bude zpřístupňovat informační materiály týkající se obecných otázek o EU, regionálních informací, které se zabývají specifickými problémy střední a východní Evropy a projekty financovanými evropským programem PHARE. K dispozici budou informace o vzdělávacích programech pro studenty, praktické informace o EURO-info centrech, dokumentární videofilmy. Demonstrací využití sítě Internetu vám chceme ukázat další zdroje informací o EU.

KONFERENCE

Paralelně s návštěvou EUROBUSU budou probíhat konference, které se stanou příležitostí k vašim společným diskusím se zástupci institucí EU a zástupci obchodní sféry.

Podrobnější informace týkající se programu či místa konání budou zveřejněny v regionálních médiích.

Na vaše případné dotazy se těšíme

na tel.: 040/48 218,

na fax. č.: 040/64 11 427

nebo na adrese:

AIESEC PARDUBICE

Stavařov 97/D 305

530 09 Pardubice

E-mail: AIESEC@POL.UPCE.CZ

Kontaktní osoby:

Ladislava Dittrichová a Gabriela Koukalová

MINISTR DOPRAVY NA UNIVERZITĚ PARDUBICE

V pondělí 21. října 1996 se uskutečnila beseda studentů Univerzity Pardubice s ministrem dopravy ČR ing. Martinem Římanem, pořádaná studentskou organizací AIESEC. Tématem besedy byla "Koncepce rozvoje dopravy v České republice. Dle očekávání diskutovali hlavně studenti Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice. Beseda s ministrem dopravy byla na Dopravní fakultě Jana Pernera vůbec poprvé. Ministr Říman byl jistě překvapen odbornými otázkami, názory a hlavně počtem našich studentů (účast převýšila počet 100 studentů). Na mnohé otázky ministr reagoval pouze odvoláním na vedení Českých drah. Dle ohlasu studentů i vedení univerzity byla návštěva pana ministra jistě pozitivní. Již nyní se těšíme na návštěvy dalších osobností české politiky.

Foto: Ing. Pavol Mazan

● podniky ● podniky ● podniky ● podniky ● podniky ● podniky ● podniky ● podniky ● podniky ●

Hodnocení konference pro studenty "Cesta k úspěchu"

Hodnocení konference pro studenty "Cesta k úspěchu", která proběhla dne 6. 11. 1996 ve spolupráci a.s. Synthesia s Univerzitou Pardubice a se studentskými organizacemi AIESEC a IAESTE.

Konference se zúčastnilo asi sto studentů univerzity (62% z Fakulty ekonomicko-správní, 22% z Dopravní fakulty Jana Pernera a 16% z Fakulty chemicko-technologické) a dále zástupci univerzity a a.s. Synthesia.

Studenti byli požádáni o zhodnocení jednotlivých příspěvků, doprovodného programu i organizace. Celkové hodnocení konference bylo zpracováno z 58 odevzdaných dotazníků. Jednotlivé příspěvky byly hodnoceny podle těchto kritérií: zajímavost tématu, přínos nových informací, obsahová srozumitelnost a způsob přednesu. Potěšující je nejen celkově velmi dobré hodnocení všech příspěvků, ale i zájem studentů o diskusi s lektory. Studenty nejvíce zaujaly přednášky ing. Kopčaje, CSc., PhDr. Klamty a ing. Häusera, CSc.

Kladně byl rovněž hodnocen doprovodný program s tombolou i organizace celé akce. Doprovodný program zajistily firmy: Lejhanec s.r.o., která připravila pro studenty bohatou nabídku zajímavých titulů odborné a jazykové literatury s 10% slevou; Zástupci IPB a.s. Pardubice informovali o zvýhodněných bankovních službách pro studenty (studentské konto); Pivovar Pardubice a.s. zajistil část občerstvení a představení svých produktů. Do tomboly přispěly zajímavými dárky všechny zúčastněné firmy. Synthesia a.s. byla hlavním organizátorem a odborným garantem konference.

V předsálí Kongresové haly, v níž konference probíhala, byl umístěn i náš informační stánek spolu s ostatními jmenovanými firmami.

Studenti vyjádřili přání zúčastnit se více podobných akcí, kde by mohli získat další informace o naší firmě i o dalších oblastech, jako např.: marketing, psychologie, inovace a pod.

Ing. Marcela Jurenková
odbor vzdělávání, Synthesia a. s.

● jubileum ● jubileum ● jubileum ● jubileum ● jubileum ● jubileum ● jubileum ● jubileum ● jubileum ●

K sedmdesátinám profesora RNDr. Antonína Tocksteina, DrSc.

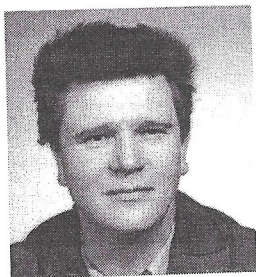

Foto: Archiv autora

Dostalo se mi cti připomenout akademické obci kulaté narozeniny shora uvedeného jubilanta. Činím tak rád, i když vím, že pan profesor si na oslavy, a to zejména své osoby, moc nepotrpí. Psát o profesoru Tocksteinovi je současně lehké i těžké. Lehké proto, že je rozhodně o kom a o čem psát, těžké je vybrat to podstatné. Jde o jednoho z nejlepších pedagogů i vědců (pořadí možno zaměnit) z oboru fyzikální chemie, které znám, a měl jsem to štěstí s ním delší čas spolupracovat. Pokusím se vyjádřit stručným jazykem dobrých odborných publikací a učebnic.

Profesor RNDr. Antonín Tockstein, DrSc. se narodil 9.11.1926 v Kutné Hoře. Absolvoval 1938-45 reálné gymnázium, 1945-49 Přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity v Praze (matematika a chemie, 1950 RNDr), pracoval 1950-51 jako asistent nositele Nobelovy ceny akademika Heyrovského v tehdejším Ústředním ústavu polarografickém, 1951-54 byl aspirantem na Fyzikálně-chemickém ústavu Karlovy univerzity. V roce 1954 konkurzem přijat na místo docenta pro obor Fyzikální a speciální metody analytické (dnešní IMA) na VŠChT Pardubice, 1957 docent, 1958 kandidát chemických věd. V létech 1960-1986 byl

vedoucím Katedry fyzikální chemie VŠChT Pardubice, 1965 zástupce profesora, 1966 mimořádný profesor, 1970 doktor chemických věd, 1980 řádný profesor fyzikální chemie, od roku 1993 emeritní profesor katedry fyzikální chemie.

Stovky studentů, které profesor Tockstein učil, ale i jeho spolupracovníci potvrdí, že je velmi náročným učitelem. Pamětníci (např. já) jeho prvního semestru přednášek z IMA jistě nezapomenou na pro mnohé šokovou změnu v náročnosti přednášek i zkoušek. Zároveň ovšem i na teoretickou i praktickou dokonalost a eleganci v podání tohoto obtížného předmětu a z toho pramenícího příjemný pocit dobrého zvládnutí látky po úspěšně vykonané zkoušce. Podobná situace se opakovala později při jeho koncepčně i způsobem prezentace od předchozího zcela odlišných přednáškách v Základním kurzu fyzikální chemie. Skripta pro tento kurz jsou do dnešního dne s malými aktualizujícími doplňky stále základem výuky fyzikální chemie na naší fakultě a těžko bychom nejen v České republice hledali lepší. Je jen škoda, že se (dosud ?) nepodařilo proměnit je v monografii-učebnici. Studenti specializace Fyzikální chemie i učitelé této katedry jistě potvrdí, že stejnou kvalitu měly a mají i všechny další předměty, které profesor Tockstein vytvořil (Vlnová mechanika, Statistická termodynamika, Speciální elektrochemie, Pokročilá chemická kinetika). Ke všem těmto fyzikálně-chemickým předmětům na-

psal 10 vynikajících skript. Svou pedagogickou činností se zasloužil rozhodujícím způsobem o moderní pojetí výuky analytické a fyzikální chemie na chemicko-technologické fakultě naší univerzity.

Ve své vědeckovýzkumné práci se profesor Tockstein věnoval především chemické kinetice a elektrochemii a katedra fyzikální chemie se stala pod jeho vedením v těchto oborech významným pracovištěm uznávaným doma i v zahraničí. On sám přispěl v uvedených oborech zejména (i) teorií a praktickými aplikacemi nové elektrochemické metody bezproudových křivek potenciál - čas, která umožňuje sledování relativně rychlých redox i jiných reakcí, (ii) teoretickým i praktickým výzkumem různých typů oscilačních dějů a (iii) v poslední době analýzou jím objevených autokatalytických oscilujících reakčních schemat a jejich stacionárních stavů v průtočném reaktoru. Podařilo se mu například se světovou prioritou sestavit, teoreticky popsat a publikovat modelový mechanismus, který vysvětluje chování v literatuře nedávno objeveného manganistanového oscilátoru. V podrobné studii stability stacionárních stavů chemických reakcí dokázal teoreticky jejich význam pro obecné oscilační systémy a poukázal na úzkou souvislost mezi takovými chemickými procesy a biologickými ději. Jako první popsal a publikoval relativně jednoduché reakční schema jevící tristabilní chování.

Profesor Tockstein je autorem a spoluautorem 90 původních vědeckých prací, 3 monografií, 3 patentů a 20 oponentovaných výzkumných zpráv pro průmyslovou praxi. Uvedené práce nalézají značný ohlas doma i v zahraničí a jsou citovány nejen v původních vědeckých pracích, ale i v soudobých

monografiích. Profesor Tockstein byl často zván na zahraniční konference a pobyty (SRN, USA) a je velká škoda pro českou chemickou vědu, že v době vrcholu jeho aktivní činnosti mu nebyla tehdejší režimem umožněna jejich realizace.

Udělené ceny: V roce 1970 Československou Akademií věd Heyrovského medaile za rozvoj polarografie a elektrochemie, 1980 Pamětní medaile VŠChT Pardubice, 1983 a 1987 Mimořádná cena Ministerstva školství za práce v oboru oscilačních reakcí, 1990 Státní cena za práce ve stejném oboru. V roce 1996 udělila Česká chemická společnost prof. Tocksteinovi Hanušovu medaili, která mu bude předána na sjezdu společnosti ve Zlíně.

Profesor Tockstein je dodnes, kromě celé řady méně významných funkcí, členem celostátní komise pro obhajoby doktorských dizertačních prací, často žádaným oponentem docentských habilitací a členem komisí pro jmenování profesorem v oboru fyzikální chemie.

V osobě profesora Tocksteina má naše fakulta i univerzita příklad vynikajícího pedagoga s náročným, ale spravedlivým přístupem ke studentům i spolupracovníkům a zároveň předního odborníka fyzikální a analytické chemie, uznávaného doma i v zahraničí. Celá řada vynikajících absolventů naší fakulty si dnes pokládá za čest být jeho žáky.

Vážený pane profesore, přeji Vám do dalších let pevné zdraví, rodinnou pohodu a radost ze života.

*doc. Ing. Karel Komers, CSc.,
žák prof. Tocksteina
Fakulta chemicko-technologická*

● z historie Pardubic ● z historie Pardubic ● z historie Pardubic ● z historie Pardubic ●

PARDUBICKÉ VÝSTAVY

*prezident T.G. Masaryk na výstavišti
v den jeho otevření 31. května 1931*

Pročítáme-li v současnosti zprávy o tom, kde se konají výstavy nejrůznějšího zaměření, jen málokdy se u nich setkáváme s tím, že by se pořádaly v Pardubicích. Není divu. V důsledku zejména nedostatečných výstavních ploch se město ležící pod Kunětickou horou v této oblasti dostalo

dokonce i do stínu sousedního Hradce Králové. Nebylo tomu tak ovšem vždy v předchozích již téměř sto padesáti letech.

Někdejší jen málo významná osada formující se od přelomu 13. a 14. století na soutoku Labe s Chrudimkou vstoupila poprvé do historie našeho moderního výstavnictví dnem 12. října roku 1851. Nesporně to bylo umožněno tím, že Pardubice byly tehdy již po dvě léta sídlem krajských orgánů. Proto také uspořádaná hospodářská výstava mohla mít nejen čistě místní, ale též širší, byť zatím pouze regionální působnost. Nejinak tomu bylo v roce 1869, poněvadž od 29. října probíhající výstavní akce stejného zaměření měla opět celokrajskou působnost. Podstatě hospodářského rozvoje dané oblasti přitom odpovídalo, že byla především předváděna zemědělská technika.

Tradice českého výstavnictví dvacátého století začaly Pardubice spoluvytvářet rokem 1903. Tehdy se v nich totiž konala na svou dobu rozsáhlá Východočeská výstava. Probíhala v místech, jimž se dodnes říká Na olšinkách. Zažloutlé stránky dobového tisku i poměrně zřetelné původní fotografie nám dosvědčují, jak velkou po-

V rámci výstavy se konaly četné společenské a sportovní akce. K nejzdařilejším patřil průvod velocipedistů Pardubicemi 26. července 1931

zornost jejímu dobrému vyznění věnovali pořadatelé. Velký zájem přichozích již zdaleka upoutávala slavnostní vstupní brána a v samotném výstavním areálu potom nejen předváděné průmyslové exponáty, nýbrž také široká nabídka zejména potravinářských výrobků, včetně několika druhů pív. Velkou pozornost k sobě současně poutaly přehlídky zemědělských zvířat, s nimiž se přišli pochlubit ti nejlepší z tehdejších chovatelů.

Vůbec největší výstavní slávu ovšem Pardubice zažily v období zahrnujícím v roce 1931 čas od 31. května do 4. října. Tehdy se skutečně staly centrem všeho československého výstavnictví a alespoň na chvíli v něm do pozadí odsunuly Prahu i Brno. Byly na to patřičně hrdé a vpravdě srdečně vítaly každého, kdo svojí přítomností potvrzoval jejich výjimečné postavení. Místo nejčestnější mezi všemi hosty zaujal prezident republiky T. G. Masaryk. Stále ještě pln svěžesti v jedenaosmdesáti letech celostátní Výstavu tělovýchovy a sportu osobně zahájil. Těšil se přitom značné pozornosti, a to nejen když si prohlížel jednotlivé pavilóny, ale též při tělovýchovném vystoupení čtyř tisíc žáků pardubických škol na novotou zařícím letním stadiónu. Ani další významní politikové si nenechali ujít příležitost představit se nejširší veřejnosti. Snad nejvíce to do výstavního areálu přitahovalo předsedu vlády Františka Udržala. Jistě také proto, že byl rodákem z nedaleké Dolní Rovně, takže mu nebylo proti mysli zúčastňovat se i po několik dní akcí pořádaných nedaleko jeho rodného sídla.

Patřičného společenského lesku ovšem probíhající výstavě dodávali svojí přítomností rovněž další významní politikové, jako byl první československý ministerský předseda Karel Kramář nebo pozdější druhý prezident společného státu Čechů a Slováků dr. Edvard Beneš. Pozornost organizátorů i sdělovacích prostředků k sobě zároveň poutali oblíbení umělci, kteří se rozhodli navštívit město Pernštejnů, stejně jako úspěšní sportovci. Se svými idoly se tudíž mohli potkat jak obdivovatelé krále komiků Vlasty Buriana, tak třeba slavného fotbalového reprezentanta Kádi. Největší díl náv-

štěvníků nicméně tvořili dnes zcela bezejmenní lidé. Nebylo jich rozhodně málo. Vždyť se jich celkově podle oficiálních, byť asi trochu nadlepšených údajů, vystřídalo na výstavišti 980 000 a na stadióně 195 000. Navíc do výstavního programu zahrnutý motocyklový závod Zlatou přílbou a nejtěžší dostih starého kontinentu Velkou pardubickou pokaždé shlédlo kolem čtyřiceti tisíc diváků. Jsou to čísla o to svojí výší překvapivější, že podle sčítání obyvatel z předchozího roku žilo v domech rozprostírajících pod dohledem Zelené brány natrvalo ne více než 29 000 občanů.

Přestože se nejen pořadatelům, ale též účastníkům ve své době tak obdivované výstavy zdálo, jak bude natrvalo žít v paměti města, nestalo se tak. Nesporně k tomu přispělo, že již záhy po jejím skončení byly rozebrány všechny výstavní pavilóny stojící na dnešní Sukově třídě a v parku pod zámeckými valy. Někdejší slavnou výstavu tak připomínaly novým generacím pouze ojedinělé stavby, z nichž se dnešních dnů dožily v podstatě jenom tři. Ke všemu ty až na objekt, v němž nyní sídlí střední průmyslová škola

Za účasti sportovců z devíti států byly v rámci výstavy 8. srpna 1931 zahájeny přebory v atletice

potravinářské technologie, rozhodně nepatří k chloubě města, ba spíše naopak. Chátrající hotel Grand na hlavní tepně Pardubic stejně jako omšelý stadión letních sportů již vlastně ničím nemohou u kolemjdoucích vyvolat představu o své někdejší slávě. V následujících desetiletích se navíc odehrávaly jen nesmělé pokusy oživit výstavní tradice Pardubic, jak byly položeny do počátku třicátých let tohoto století. Pořádané akce měly čistě lokální charakter a ani svým zaměřením nevybočovaly z více než šedivé průměrnosti. Přejme si proto, aby již v dohledné době proběhla v našem městě výstavní akce, která by se mohla se ctí přirovnat ke svým nejúspěšnějším předchůdkyním.

PhDr. Miloš Charbuský, CSc.

Fotografie zapůjčeny díky laskavosti Východočeského muzea Pardubice